

Alkoholpolitik

Godkendt af Kommunalbestyrelsen den 28. maj 2009

Indledning

Med strukturreformen i 2007 fik kommunerne det samlede ansvar for den vederlagsfri alkoholbehandling og -rådgivning og den borgerrettede forebyggelse. Som led i målsætningerne i Stevns Kommunes Sundhedspolitik og sundhedsfremmende og forebyggende indsatser vil Stevns Kommune arbejde for at styrke alkoholindsatsen, og samtidig skabe sammenhæng mellem alkoholforebyggelses- og behandlingsområdet.

På alkoholområdet er Stevns Kommune indgået samarbejde med Køge og Faxe Kommuner. De tre kommuner har valgt at løfte denne opgave i fællesskab med det formål at opnå mere hensigtsmæssige alkoholvaner for borgerne og på den kommunale arbejdsplads i de tre kommuner. Det fælleskommunale samarbejde skaber mulighed for, at der kan trækkes på stordriftsfordele, sikres netværksdannelser og vidensdeling på tværs af de tre kommuner. Alkoholindsatsen kan ikke alene løftes internt kommunalt. Derfor lægges der op til styrket og bredt samarbejde med en række eksterne interessenter – private, regionale og statslige.

Den danske alkoholkultur med et højt alkoholforbrug og en lav debutalder har negativ indflydelse på folkesundheden. En forebyggende indsats på alkoholområdet kræver en bred tilgang, der fokuserer på alkoholtilgængelighed, efterspørgsel og skadesreducerende indsatser. Samtidig er det nødvendigt, at kvalificere rådgivnings- og behandlingsdelen, der skal indeholde en bred palette af kvalificerede og differentierede tilbud.

I Stevns Kommune er der allerede flere kvalificerede tiltag i gang på alkoholområdet. Disse indsatser kan med fordel samles og videreudvikles i en lokalkommunal tværgående indsats. Stevns Kommunes alkoholpolitik sætter en fælles ramme om den fremtidige alkoholindsats i kommunen, ved at indeholde en vision der udstikker kursen og en strategi, der gør politikken operationel og handleplansorienteret.

Formålet med alkoholpolitikken

Alkoholpolitikken skal danne rammen om en styrket forebyggelses- og behandlingsindsats, der baseres på den foreliggende evidens og erfaringer. En styrket indsats på alkoholområdet kræver helhedsorienterede, koordinerede indsatser, der omfatter forebyggelse, tidlig indsats, rådgivning og behandling og opfølgning på behandling. Indsatserne vil desuden lægge vægt på synlighed overfor borgere og samarbejdspartnere.

Alkoholpolitikken skal ses i sammenhæng med Stevns Kommunes øvrige politikker, herunder Sundhedspolitikken, politikker indenfor børne-, unge-, kultur- og fritids-, erhvervs- og turismeområdet.

Visioner

Stevns Kommune vil føre en politik på alkoholområdet, der sikrer mere hensigtsmæssige alkoholvaner for borgerne og på den kommunale arbejdsplads.

Alkoholforbruget må ikke belaste den enkeltes sociale, fysiske og psykisk formåen, familie og samfund.

Alkoholområdet skal være forankret i et tværgående samarbejde, der sikrer en helhedsorienteret, sammenhængende og koordineret indsats.

I Stevns Kommune vil alkoholindsatsen bygge på den tilgang, at alkoholproblemer kan ramme alle uanset social status. Et alkoholproblem er ikke blot en privat sag, men et fælles ansvar. Jo kortere tid en alkoholproblematik står på, desto færre skadesvirkninger, både for den enkelte, de pårørende og samfund. Stevns Kommune vægter derfor tidlig indsats højt. Endvidere vil Stevns Kommune have fokus på tiltag på det strukturelle niveau, men også på tiltag, der henvender sig til det individuelle niveau.

Alkoholindsatsen i kommunen bæres af en tværgående organisering – et alkoholteam der skal være et forankret samarbejdsforum mellem kommunens forvaltninger og afdelinger.

Kerneområder

Stevns Kommunes alkoholpolitik skal udmøntes ved hjælp af følgende fem kerneområder:

- Tilgængelighed
- Professionelle funktioner
- Institutioner
- Den kommunale arbejdsplads
- Alkoholbehandling og rådgivning

Til hvert af de 5 kerneområde udarbejdes handleplaner med konkrete initiativer til implementering, når alkoholpolitikken er politisk vedtaget.

De fem kerneområder udgør de områder, som Sundhedsstyrelsen anbefaler, skal indgå i en kommunal alkoholpolitik. Kerneområderne udgør centrale tilgange og metoder til en helhedsorienteret alkohol forebyggende og behandlende indsats i kommunalt regi.

De fem kerneområder optræder i Stevns Kommunes alkoholpolitik, som de strategiske faktorer der skal sikre, at forebyggelse, tidlig indsats, rådgivning og behandling og opfølgning efter behandling, på den mest effektive og hensigtsmæssige måde, bliver løftet i forhold til alle borgere i kommunen.

De fem kerneområder

Tilgængelighed

Danmark placerer sig i den tredjedel af lande i Europa, der har det højeste gennemsnitlige alkoholforbrug om året. Samtidig har danske unge har den laveste debutalder Europa, og drikker mere og hyppigere end unge i de øvrige europæiske lande. Der er god dokumentation for, at alkoholforbruget påvirkes af ændringer i tilgængelighed. Derfor må tilgængelighedsområdet medtænkes i den forebyggende indsats.

Bevillingssystemet og udskænkingspraksis spiller således en central rolle i forhold til den forebyggende alkoholindsats, idet man her igennem kan mindske både den direkte tilgængelighed, men også eksponeringen af alkohol overfor borgerne, her i blandt de unge.

Stevns Kommune vil arbejde for

- At begrænse og forebygge et alkoholstorforbrug.
- At målrettet arbejde for at udsætte unges debutalder.
- At styrke samarbejdet på tilgængelighedsområdet med aktører indenfor restaurations- og beværter branchen, handelsstandsforening, det frivillige foreningsliv, politi m.fl. særligt omkring miljøer, hvor børn og unge færdes.

Professionelle funktioner

Der er god dokumentation for, at jo tidligere der sættes ind med alkoholrådgivning og behandling, des større behandlingssucces og færre skadesvirkninger for den drikkende, familie, herunder børn og samfund.

I de mange kommunale frontarenaer som daginstitutioner, skoler, sundhedspleje og den sociale sektor, er der muligheder for en forebyggende indsats ved at identificere og tage hånd om problemerne så tidligt som muligt. Den forebyggende indsats skal ske i et helhedsorienteret samarbejde mellem de relevante kommunale aktører. Indsatsen overfor børn begynder med en indsats overfor gravide og deres ufødte børn. Alkoholforbrug under graviditeten kan have alvorlige konsekvenser for fostret og barnets senere udvikling. Samarbejde mellem kommunale aktører og regionale aktører som praktiserende læger og jordmødre vil derfor også være væsentlig.

Stevns Kommuner vil arbejde for

- At borgere med alkoholproblemer, særligt gravide, og familier med børn, identificeres så tidligt som muligt, og at den drikkende og familien, herunder børn og unge, tilbydes relevant hjælp.
- At der arbejdes målrettet og helhedsorienteret for, at børn der vokser op i familier med alkoholproblemer beskyttes mod omsorgssvigt.
- At tidlig indsats i forhold til alkoholproblemer integreres som kompetence hos fagprofessionelle i den sociale sektor, i skoler og daginstitutioner.

Institutioner

I Stevns Kommune findes mange daginstitutioner, skoler, væresteder, sportsklubber og frivillige foreninger, der har en bred kontaktflade til mange forskellige brugergrupper. Disse miljøer spiller en vigtig rolle i den forebyggende indsats. Kommunen vil have særligt fokus på miljøer hvor børn og unge færdes, herunder institutions-, sports- og fritidsmiljøer. For at fremme den forebyggende indsats på dette område er samarbejde mellem kommunale, private, selvejende institutioner samt det frivillige foreningsliv væsentligt.

Stevns Kommune vil arbejde for

- At fremme alkoholforebyggende indsatser og alkoholpolitikker på alle kommunens institutioner.
- At fremme samarbejdet med private og selvejende institutioner og det frivillige foreningsliv om alkoholforebyggende indsatser.

Den kommunale arbejdsplads

Arbejdslivet er et vigtigt område i forhold til tidlig opsporing af alkoholproblemer, og en nedsættelse af alkoholforbruget blandt voksne. Ved at tage fat på problemet inden et storforbrug udvikler sig til afhængighed, er der stor sandsynlighed for en positiv ændring af alkoholvanerne. Der er god dokumentation for, at behandlingssuccesen er væsentligt større for borgere, der stadig har et arbejde, hvilket formodes at skyldes en større motivation og opbakning til behandlingen. Stevns Kommune udgør den største arbejdsplads i kommunen.

Stevns Kommune vil arbejde for

- At Stevns kommune som den største arbejdsgiver går foran med en tydelig personale alkoholpolitik i et alkoholfrit miljø med fokus på tidlig opsporing, fastholdelse, rådgivning og behandling af medarbejdere med alkoholproblemer.

Alkoholbehandling og -rådgivning

Med alkoholproblemer samt rådgivning- og behandling følger ofte sociale problemstillinger, der bør medtænkes i en helhedsorienteret indsats. Der skal sikres en sammenhæng mellem opsporing og identifikation af alkoholproblemer, iværksættelse af behandling, støtte og opfølgning efter behandling samt koordinering mellem indsatsområderne både internt i kommunen og mellem eksterne samarbejdspartnere. Ansvarsfordeling og kendskabet til alkoholbehandlingsmuligheder er vigtigt, særligt når alkoholbehandlingen finder sted uden for kommunen, som tilfældet er i Stevns Kommune med abonnementsaftalen med Faxe Kommune.

Stevns Kommune vil arbejde for

- At tilbyde kvalificerede, differentierede og sammenhængende rådgivnings- og behandlingstilbud til borgere og pårørende, herunder børn og unge.
- At der udarbejdes handlevejledninger i forhold til alkoholproblematikker, ansvarsfordeling og kommunikation for de af kommunens afdelinger og sektorer, der har snitflader til alkoholproblematikker.
- At der er let og synlig adgang til alkohlrådgivnings- og behandlingstilbud for både borgere og kommunens ansatte.
- At der rettes særlig opmærksomhed mod opsporing af- og tilbud til borgere, der ikke profiterer af den tilstedeværende behandling.

Viden og dokumentation

For at sikre løbende justering, udvikling og effektivitet, knyttes der en evalueringsplan til udvalgte handleplaner fra alkoholpolitikken, med særlig fokus på de tiltag, som har et element af metodeudvikling. Alkoholpolitikken fremlægges Kommunalbestyrelsen til evaluering hvert 4. år.

Bilag 1

Fakta

- I Danmark drikker vi i gennemsnit 9,5 l. ren alkohol om året pr. person (0-99 år), og indplacerer os dermed i den mest drikkende tredjedel af lande i EU.
- 860.000 danskere drikker over Sundhedsstyrelsens anbefalede genstandsgrænser. Dette svarer til ca. 3.419* borgere i Stevns Kommune.
- 585.000 danskere har et såkaldt skadeligt forbrug, svarende til 2.335* borgere i Stevns Kommune.
- 140.000 danskere er afhængige af alkohol svarende til 553* i Stevns Kommune.
- Kun 10 % af de alkoholafhængige er i behandling for deres afhængighed, svarende til 55* personer i Stevns Kommune.
- Et alkoholmisbrug står i gennemsnit på i 10 år, før den drikkende kommer i behandling
- 60.000 børn vokser op i familier, hvor den ene forælder har været indlagt med en alkoholrelateret diagnose. Dette svarer til ca. 260* børn i Stevns Kommune
- Danske unge har europarekord i debutalder og alkoholforbrug.
- Konsekvenser af alkoholforbruget i form af indlæggelser, sociale ydelser, trafikuheld m.m. koster i gennemsnit hvert år det danske samfund 10 mia. kr.

* Tallene er beregnet på baggrund af en omregning af landstallene (Sundhedsstyrelsen februar 2009), og er dermed ikke nødvendigvis udtryk for virkelighedens tal.